

Energomedia Sp. z o.o.

**INSTRUKCJA
RUCHU I EKSPLOATACJI
SIECI DYSTRYBUCYJNEJ**

Bilansowanie i zarządzanie ograniczeniami systemowymi

Tekst obowiązujący od dnia: .....

Spis treści

I.	ZGŁASZANIE UMÓW DYSTRYBUCYJNYCH DO REALIZACJI.....	4
I.1.	Ogólne warunki zgłaszania umów do realizacji	4
I.2.	Nominacje Roczne	4
I.3.	Nominacje Tygodniowe	5
I.4.	Procedury uzgadniania i korygowania nominacji i renominacji	5
II.	ROZLICZANIE USŁUGI DYSTRYBUCJI	6
II.1.	Ogólne warunki rozliczeń	6
II.2.	Rozliczanie usług realizowanych w ramach PZDR	6
II.3.	Rozliczanie usług realizowanych w ramach PZDS.....	6
III.	PROWADZENIE POMIARÓW ROZLICZENIOWYCH DLA USŁUGI DYSTRYBUCYJNEJ	7
III.1.	Założenia prowadzenia pomiarów.....	7
III.2.	Układy pomiarowo-rozliczeniowe – wymagania ogólne	8
III.3.	Układy pomiarowo-rozliczeniowe – wymagania techniczne	10
III.4.	Gazomierze – wymagania techniczne	10
III.5.	Rejestratory – wymagania techniczne	11
III.6.	Przeliczniki – wymagania techniczne	11
III.7.	Układy transmisji danych	12
IV.	BILANSOWANIE PALIWA GAZOWEGO W SYSTEMACH GAZOWYCH. 13	
IV.1.	Przekazywanie informacji operatorom systemów współpracujących	13
IV.2.	Ogólne warunki bilansowania	13
IV.3.	Ogólne metody wykonania alokacji.....	13
V.	PROCEDURY ŚWIADCZENIA USŁUGI DYSTRYBUCYJNEJ	15
V.1.	Procedura zmiany sprzedawcy.....	15

IRiESD – Warunki korzystania, prowadzenia ruchu, eksploatacji i planowania rozwoju sieci		
data:	wersja	strona 2 z 27
zatwierdzono:		

V.2.	Procedura udzielania informacji	16
VI.	ZARZĄDZANIE OGRANICZENIAMI W SYSTEMIE DYSTRYBUCYJNYM	17
VI.1.	Przyczyny powstawania ograniczeń systemowych.....	17
VI.2.	Działania Operatora Systemu Dystrybucyjnego na rzecz efektywnego wykorzystania przepustowości systemu dystrybucyjnego	18
VI.3.	Wstrzymywanie, ograniczanie lub wznawianie dostaw do punktów wyjścia	18
VI.4.	Zarządzanie ograniczeniami systemowymi w przypadku niezgodności dostaw paliwa gazowego z potwierdzonymi nominacjami.....	19
VI.5.	Zarządzanie ograniczeniami w przypadku wprowadzenia do systemu paliwa gazowego o nieodpowiednim cieple spalania lub nieodpowiedniej jakości	19
VI.6.	Parametry jakościowe paliwa gazowego	20
VI.7.	Oplaty za niedotrzymanie ciepła spalania paliwa gazowego.....	20
VI.8.	Oplaty za niedotrzymanie parametrów jakościowych paliwa gazowego	21
VI.9.	Bonifikaty za niedotrzymanie ciepła spalania paliwa gazowego oraz parametry jakościowe.....	22
VI.10.	Oplaty i bonifikaty za niedotrzymanie ciśnienia na punktach wejścia do systemu dystrybucyjnego .	22
VI.11.	Rozliczenie z tytułu niedotrzymania parametrów jakościowych i za ciepło spalania	23
VI.12.	Cena Referencyjna Gazu i bilansowanie systemu dystrybucyjnego.....	23
VII.	SPOSOBY POSTĘPOWANIA W SYTUACJACH AWARYJNYCH I W CZASIE OBOWIĄZYWANIA OGRANICZEŃ	25
VII.1.	Awarie i ich usuwanie.....	25
VII.2.	Sporządzanie planu wprowadzania ograniczeń	25
VII.3.	Wprowadzanie planu ograniczeń.....	26
VII.4.	Wymiana informacji związana z zarządzaniem ograniczeniami systemowymi odbiorców przyłączonych do sieci OSD	27

IRiESD – Warunki korzystania, prowadzenia ruchu, eksploatacji i planowania rozwoju sieci		
data:	wersja	strona 3 z 27
zatwierdzono:		

I. Zgłaszanie umów dystrybucyjnych do realizacji

I.1. Ogólne warunki zgłaszania umów do realizacji

- I.1.1** Realizacja umów o świadczenie usługi dystrybucji następuje na podstawie zawartej umowy dystrybucji.
- I.1.2** W celu realizacji umowy dystrybucji ZUD zgłasza do OSD nominacje ilości paliwa gazowego w umownych punktach wejścia do systemu dystrybucyjnego. Nominacje mogą zostać zmienione w trybie renominacji. Zatwierdzona zgodnie z postanowieniami IRiESD renominacja uzyskuje status zatwierdzonej nominacji.
- I.1.3** Nominacje i renominacje składane są przez ZUD sumarycznie dla wszystkich Pojedynczych Zleceń Dystrybucji **PZD** realizowanych w danym umownym punkcie wejścia do systemu dystrybucyjnego.
- I.1.4** Nominacje i renominacje składane przez ZUD powinny uwzględniać wskazane przez OSD ograniczenia przepustowości systemu dystrybucyjnego, które mają wpływ na pracę systemu i realizację usługi dystrybucji paliwa gazowego na skutek:
1. Planowanych prac przyłączeniowych lub remontowych /modernizacyjnych,
  2. Ograniczenia mocy na wejściach z innych systemów,
  3. Powstałej awarii, wybuchu, pożaru, istnienia zagrożenia ich powstania lub w przypadku konieczności usunięcia ich skutków,
  4. Ograniczeń wynikających ze zmniejszenia lub wstrzymania odbioru paliwa gazowego w umownym punkcie wejścia lub wyjścia ze względu na niespełnienie parametrów jakościowych lub ciśnienia.

I.2. Nominacje Roczne

- I.2.1** W umowach dystrybucyjnych określa się nominacje roczne jako nominacje zatwierdzone zgodnie z IRiESD dla punktów wejścia podając ilości paliwa gazowego przekazywane do przesłania w danym roku w podziale na miesiące. W nominacji rocznej składanej dla umów dystrybucyjnych krótkoterminowych określa się ilości paliwa gazowego dla miesięcy, w których świadczona będzie usługa dystrybucyjna.
- I.2.2** Miesięczne ilości paliwa gazowego określone w nominacjach rocznych i renominacjach nie mogą przekroczyć ilości maksymalnych określanych jako iloczyn liczby dni w danym miesiącu i dwudziestoczekrotności obowiązującej mocy umownej dla danego punktu, ustalonej zgodnie z postanowieniami IRiESD.
- I.2.3** ZUP przekazuje OSP nominację roczną na kolejny rok gazowy w podziale na miesiące. OSP niezwłocznie przekazuje nominację roczną do OSD przyłączonego do sieci przesyłowej, a ten do OSD nieprzyłączonego do sieci przesyłowej.
- I.2.4** Odrzucenie nominacji może nastąpić z powodu niemożności realizacji usługi dystrybucyjnej w zakresie podanym w nominacji.
- I.2.5** W przypadku odrzucenia nominacji, OSD podaje przyczyny odrzucenia.

IRiESD – Warunki korzystania, prowadzenia ruchu, eksploatacji i planowania rozwoju sieci		
data:	wersja	strona 4 z 27
zatwierdzono:		

I.3. Nominacje Tygodniowe

- I.3.1** ZUD przekazuje do OSD nominacje tygodniowe w każdy poniedziałek do godz. 8:00, w których podaje przewidywaną ilość paliwa gazowego wyrażoną w Nm³ dla każdej doby gazowej następnego tygodnia gazowego. W przypadku braku przekazania tygodniowej nominacji w powyższym terminie, OSD przyjmie ostatnią zatwierdzoną nominację jako bieżącą.
- I.3.2** OSD przekazuje ZUD informacje o zatwierdzeniu lub odrzuceniu nominacji tygodniowej do wtorku do godz.10:00. Nie przesłanie przez OSD informacji o odrzuceniu zgłoszonej nominacji oznacza zatwierdzenie nominacji.
- I.3.3** W przypadku odrzucenia nominacji, OSD proponuje ZUD inne wielkości nominacji (korektę nominacji), odpowiadające aktualnym warunkom pracy systemu do wtorku do godziny 10:00.
- I.3.4** ZUD poinformuje OSD o przyjęciu lub odrzuceniu korekty nominacji do wtorku do godz. 12:00.
- I.3.5** Przyjęta przez ZUD nominacja staje się nominacją zatwierdzoną do realizacji, natomiast odrzucenie przez ZUD korekty nominacji będzie równoznaczne z niedostarczeniem nominacji do OSD.
- I.3.6** ZUD może dokonać renominacji wielkości zgłoszonych w nominacji dobowej dla dowolnej doby w terminie do godz. 10:00 dnia poprzedzającego dzień, którego renominacja dotyczy.
- I.3.7** Tego samego dnia do godziny 18:00 OSD poinformuje ZUD o możliwości lub odmowie realizacji renominacji.
- I.3.8** W przypadku odmowy przez OSD realizacji renominacji, OSD do godz. 18:00 zaproponuje korektę renominacji.
- I.3.9** ZUD potwierdza przyjęcie korekty renominacji do godz. 19:00. Przyjęcie / odrzucenie przez ZUD korekty renominacji powoduje skutki jak w punkcie I.3.6.
- I.3.10** Ilości paliwa gazowego określone w nominacjach tygodniowych i renominacjach nie mogą przekroczyć ilości maksymalnych określonych jako dwudziestoczekrotna ilość mocy umownej określona w umowie przesyłowej lub dystrybucyjnej zawartej przez operatora systemu współpracującego w danym umownym punkcie wejścia do systemu dystrybucyjnego.
- I.3.11** Odrzucenie nominacji może nastąpić z powodu niemożności realizacji usługi dystrybucyjnej w zakresie podanym w nominacji.

I.4. Procedury uzgadniania i korygowania nominacji i renominacji

- I.4.1** Nominacje i renominacje ZUD zgłaszane OSD i innym operatorom w (punktach stycznych systemów współpracujących) muszą być zgodne co do wartości i kierunku. OSD ma prawo uzgadniania nominacji ZUD z operatorami współpracującymi lub przedsiębiorstwami dostarczającymi paliwa gazowe.
- I.4.2** OSD ma prawo żądać od ZUD zmiany nominacji / renominacji, jeżeli zgłoszona OSD nominacja /renominacja nie jest zgodna z odpowiednią nominacją / renominacją zgłoszoną operatorowi współpracującemu lub przedsiębiorstwu energetycznemu w punkcie wejścia lub jej realizacja nie jest możliwa z powodów o których mowa w punkcie I.1.4.
- I.4.3** Jeżeli ZUD nie przedstawi OSD nominacji / renominacji zgodnej z nominacją / renominacją dostarczoną innemu operatorowi lub przedsiębiorstwu

IRiESD – Warunki korzystania, prowadzenia ruchu, eksploatacji i planowania rozwoju sieci		
data:	wersja	strona 5 z 27
zatwierdzono:		

energetycznemu w punkcie wejścia/wyjścia, lub w ogóle nie dostarczył nominacji / renominacji, OSD ma prawo, po uprzednim poinformowaniu ZUD, sam odpowiednio dostosować nominację / renominację ZUD.

I.4.4 Korekty nominacji związane z wystąpieniem przypadków określonych w punktach **I.1.4.2 –I.1.4.4** mogą być dokonywane przez OSD w każdym terminie, bez konieczności zachowania procedury, o której mowa powyżej. OSD niezwłocznie informuje ZUD o korekcie nominacji.

II. Rozliczanie usługi dystrybucji

II.1. Ogólne warunki rozliczeń

II.1.1 Rozliczanie usługi dystrybucji odbywa się oddzielnie dla poszczególnych PZDR i poszczególnych PZDS. Okresem rozliczeniowym usługi dystrybucji jest miesiąc gazowy.

II.1.2 Pierwszy odczyt układu pomiarowo-rozliczeniowego dokonywany jest w momencie rozpoczęcia świadczenia usługi dystrybucji dla danego ZUD.

II.2. Rozliczanie usług realizowanych w ramach PZDR

II.2.1 Podstawą rozliczania usług realizowanych w ramach PZDR jest moc zamówiona i ilość dostarczonego paliwa gazowego.

II.2.2 Rozliczanie usług realizowanych w ramach PZDR odbywa się na podstawie odczytanych wskazań układów pomiarowo-rozliczeniowych zainstalowanych w punktach wyjścia WR.

II.2.3 Odczyty układów pomiarowych w punktach wyjścia WR wykonywane są co miesiąc.

II.2.4 Rozliczanie usług realizowanych w ramach PZDR następuje co miesiąc gazowy.

II.3. Rozliczanie usług realizowanych w ramach PZDS

II.3.1 Rozliczanie usługi dystrybucji w ramach kontraktów PZDS następuje wg zapisów obowiązującej taryfy operatora systemu dystrybucyjnego, oraz zapisów zawartych w umowie o świadczenie usług dystrybucji. Rozliczanie usługi dystrybucji dokonywane jest w sposób wykluczający dyskryminację jakiegokolwiek użytkownika systemu dystrybucyjnego.

II.3.2 Podstawą rozliczania usług realizowanych w ramach PZDS jest ilość dostarczonego paliwa gazowego.

II.3.3 Rozliczanie usług realizowanych w ramach PZDS odbywa się w okresach miesięcznych na podstawie szacunków wykonywanych przez OSD dla punktów wyjścia WS w strefie dystrybucyjnej.

II.3.4 OSD dokonuje rozliczenia oraz uaktualnienia szacunków na podstawie okresowych odczytów wskazań układów pomiarowo-rozliczeniowych zainstalowanych w punktach wyjścia WS.

II.3.5 Częstotliwość odczytów, o których mowa w punkcie II.3.3, określona jest w obowiązującej Taryfie i umowie dystrybucyjnej.

IRiESD – Warunki korzystania, prowadzenia ruchu, eksploatacji i planowania rozwoju sieci		
data:	wersja	strona 6 z 27
zatwierdzono:		

III. Prowadzenie pomiarów rozliczeniowych dla usługi dystrybucyjnej

III.1. Założenia prowadzenia pomiarów

III.1.1 Operator Systemu Dystrybucyjnego prowadzi pomiary w zakresie niezbędnym do rozliczenia usług dystrybucji i monitorowania bezpieczeństwa systemu dystrybucyjnego.

III.1.2 Na terenie swojego działania OSD pełni funkcję operatora odczytów układów pomiarowych.

III.1.3 OSD może dokonywać odczytów i kontroli układów pomiarowych samodzielnie lub poprzez zlecenie osobie trzeciej.

III.1.4 W umownych punktach wejścia/wyjścia systemu dystrybucyjnego OSD gromadzi wyniki pomiarów następujących wielkości i parametrów transportowanego paliwa gazowego:

1. Dobowych ilości paliwa gazowego i strumienia godzinowego odebranego do systemu dystrybucyjnego OSD w umownych punktach wejścia, z częstotliwością odczytu przynajmniej raz w miesiącu.
2. Chwilowych ilości i ciśnienia gazu w wybranych punktach wyjścia z systemu dystrybucyjnego, z częstotliwością zależną od aktualnych potrzeb OSD.
3. Parametrów ciśnienia gazu w niewrażliwych punktach systemu dystrybucyjnego, z częstotliwością zależną od aktualnych potrzeb OSD.
4. Dobowych ilości paliwa gazowego i maksymalnego strumienia godzinowego w punktach WR, z częstotliwością odczytu przynajmniej raz w miesiącu.
5. Okresowych ilości paliwa gazowego w umownych punktach WR, które nie są jeszcze wyposażone w urządzenia rejestracji danych zgodnie z częstotliwością odczytu przynajmniej raz w miesiącu.
6. Okresowych ilości paliwa gazowego w umownych punktach WS w okresach nie dłuższych, niż co 12 miesięcy.
7. Rzeczywistych wartości strumienia paliwa gazowego w warunkach pomiaru, ciśnienia i temperatury gazu w przypadkach, kiedy są niezbędne do przeliczenia ilości paliwa gazowego i maksymalnego strumienia w warunkach rozliczeniowych.

III.1.5 W przypadku umownych punktów wejścia / wyjścia, w których tytuł prawny do układów pomiarowych posiadają inni operatorzy systemów gazowych, ZUD lub odbiorcy, do których ZUD dostarcza paliwo gazowe, są oni zobowiązani zapewnić OSD dostęp do tych układów pomiarowych, umożliwić ich odczyt i kontrolę na każde wezwanie OSD. W przypadku operatorów systemów gazowych dostęp powinien odbywać się zgodnie z podpisanymi przez nich z OSD porozumieniami operatorskimi.

III.1.6 W przypadku umownych punktów wejścia lub wyjścia, w których tytuł prawny do układów pomiarowo-rozliczeniowych posiadają inni operatorzy systemów gazowych, są oni zobowiązani do przekazywania do OSD posiadanych danych pomiarowych w sposób określony w podpisanych przez nich z OSD porozumieniach operatorskich.

III.1.7 W przypadku umownych punktów wejścia lub wyjścia, w których tytuł prawny do układów pomiarowych posiadają inni operatorzy systemów gazowych, ZUD lub

IRiESD – Warunki korzystania, prowadzenia ruchu, eksploatacji i planowania rozwoju sieci		
data:	wersja	strona 7 z 27
zatwierdzono:		

odbiorcy, do których ZUD dostarcza paliwo gazowe, mają obowiązek stosowania wymogów norm zakładowych PGNiG S.A. ZN-G-4001÷4010:2001 „Pomiary paliw gazowych”

III.1.8 ZUD ma prawo do kontrolnych odczytów danych pomiarowych uzyskanych od OSD, poprzez przeprowadzenie samodzielnie lub zlecone osobie trzeciej odczyty, jeżeli dotyczą one układów pomiarowych w oparciu o wskazania których aktualnie rozliczani są odbiorcy gazu danego ZUD.

III.1.9 W przypadku wystąpienia sporu w zakresie prawidłowości wskazań układu pomiarowego ZUD ma prawo zlecić wykonanie sprawdzenia metrologicznego układu niezależnemu akredytowanemu laboratorium. ZUD przysługuje zwrot kosztów sprawdzenia przez OSD w przypadku, gdy wykonane czynności wykażą nieprawidłowość wskazań układu pomiarowego.

III.1.10 W przypadku umownych punktów wejścia/wyjścia składających się z więcej niż jednego punktu wejścia/wyjścia, za układ pomiarowy zainstalowany w umownym punkcie wejścia/wyjścia przyjmuje się zbiór układów pomiarowych zainstalowanych w poszczególnych punktach wejścia/wyjścia, a za wynik pomiarów układu pomiarowego zainstalowanego w umownym punkcie wejścia/wyjścia, wykorzystywany dla celów alokacji i rozliczeń, przyjmuje się sumę wyników pomiarów układów pomiarowych zainstalowanych w poszczególnych punktach wejścia/wyjścia.

III.1.11 Rejestr ważności legalizacji urządzeń pomiarowo-rozliczeniowych pracujących w punktach wejścia i wyjścia systemu dystrybucyjnego prowadzi OSD. OSD jest zobowiązany powiadamiać ZUD o wygaśnięciu ważności świadectwa legalizacji urządzeń pomiarowo-rozliczeniowych, do których OSD nie posiada tytułu prawnego.

III.1.12 Jeżeli w określonym w powiadomieniu okresie ZUD lub odbiorca ZUD posiadający tytuł prawny do układu pomiarowo-rozliczeniowego w punkcie wyjścia z systemu dystrybucyjnego nie dokona legalizacji urządzeń pomiarowych OSD ma prawo wstrzymać w tym punkcie dostawę paliwa gazowego.

III.1.13 Koszty związane z legalizacją układów pomiarowo-rozliczeniowych, ponosi właściciel układu chyba, że umowa dystrybucyjna stanowi inaczej.

III.1.14 W przypadku uszkodzenia urządzeń pomiarowych w punkcie wyjścia, w wyniku wzrostu poboru paliwa gazowego powyżej górnej granicy zakresu pomiaru strumienia objętości, strona winna uszkodzenia pokrywa wszelkie koszty związane z całkowitym usunięciem powstałych szkód.

III.2. Układy pomiarowo-rozliczeniowe – wymagania ogólne

III.2.1 Rozliczenia ilości paliwa gazowego podmiotów przyłączonych do sieci dystrybucyjnej odbywają się na podstawie wskazań zainstalowanych układów pomiarowych.

III.2.2 W zależności od deklarowanej mocy umownej stosowane są różne konfiguracje układów pomiarowo-rozliczeniowych zainstalowanych w punktach wejścia i wyjścia systemu dystrybucyjnego.

III.2.3 Konfiguracja układów pomiarowych w punktach wyjścia zależy od przydzielenia danego punktu wyjścia do zleceń PZDS lub PZDR oraz zależnie od mocy umownej zamówionej dla danego punktu przez zamawiającego usługę dystrybucyjną.

IRiESD – Warunki korzystania, prowadzenia ruchu, eksploatacji i planowania rozwoju sieci		
data:	wersja	strona 8 z 27
zatwierdzono:		

III.2.4 W skład układów pomiarowych zainstalowanych w punktach wyjścia rozliczanych według zleceń PZDR muszą wchodzić urządzenia rejestrujące ilość pobieranego paliwa gazowego. Urządzenie rejestrujące ilość pobieranego paliwa gazowego stanowi integralną część układu pomiarowo-rozliczeniowego.

III.2.5 Jako urządzenia rejestrujące ilość pobieranego paliwa gazowego mogą zostać użyte :

1. Rejestratory (rejestratory impulsów), które rejestrują ilość pobieranego paliwa gazowego w warunkach pomiaru poprzez rejestrację impulsów wysyłanych z gazomierza proporcjonalnie do przepływającej ilości paliwa gazowego. Rejestratory stosuje się do pomiaru ilości paliwa gazowego dokonywanego na niskim ciśnieniu do 2,5 kPa.
2. Przeliczniki, które rejestrują ilość pobieranego paliwa gazowego w warunkach pomiaru poprzez rejestrację impulsów wysyłanych z gazomierza proporcjonalnie do przepływającej ilości paliwa gazowego oraz wartość ciśnienia i temperatury gazu, w jakich dokonywany jest pomiar przepływającej ilości paliwa gazowego. Przeliczniki dokonują przeliczenia ilości paliwa gazowego z warunków ruchowych na warunki normalne z uwzględnieniem ciśnienia i temperatury gazu. Przeliczniki stosuje się do pomiaru ilości paliwa gazowego dokonywanego na ciśnieniu powyżej 2,5 kPa.

III.2.6 Urządzenia pomiarowe wchodzące w skład układu pomiarowo-rozliczeniowego muszą posiadać zatwierdzenie typu Głównego Urzędu Miar lub w przypadku urządzeń wyprodukowanych w państwach Unii Europejskiej deklarację zgodności z dyrektywą europejską oraz ważną cechę legalizacyjną. Ponadto urządzenia pomiarowe muszą być zgodne z dyrektywą ATEX zezwalającą na pracę w strefie zagrożonej wybuchem. Układy pomiarowo – rozliczeniowe muszą ponadto spełniać wymogi norm zakładowych PGNiG S.A. ZN-G-4001÷4010:2001 „Pomiary paliw gazowych”.

III.2.7 Miejsce zainstalowania układu pomiarowo-rozliczeniowego jest określane w warunkach przyłączenia przez OSD i akceptowane przez odbiorcę końcowego podczas podpisywania umowy o przyłączenie. Miejsce zainstalowania układu pomiarowego powinno być określone również w umowie dystrybucyjnej i umowie kompleksowej.

III.2.8 Wszystkie elementy oraz urządzenia wchodzące w skład układu pomiarowego poboru paliwa gazowego muszą być przystosowane do plombowania. W ramach działań eksploatacyjnych OSD obecnie stosowane są plomby linkowe i plomby naklejane. Plomby stosowane są jako zabezpieczenia przeciwkradzieżowe paliwa gazowego.

III.2.9 W przypadku zmiany charakterystyki odbioru paliwa gazowego uniemożliwiającej prawidłowy pomiar w danym punkcie wyjścia, operator systemu dystrybucyjnego może dokonać zmiany lub nakazać zmianę istniejącego układu pomiarowego (np. zmiana gazomierza) informując o tym ZUD.

III.2.10 W przypadku, gdy OSD posiada tytuł prawny do układu pomiarowego lub układu transmisji w umownym punkcie wyjścia, odbiorca końcowy który rozliczany jest na tym układzie pomiarowym ma prawo, jeżeli istnieją techniczne możliwości, do uzyskania stałego odczytu wskazań zainstalowanego układu pomiarowego. Na wniosek odbiorcy OSD wskaże warunki techniczne jakie odbiorca musi wypełnić w celu pozyskania danych odczytowych.

IRiESD – Warunki korzystania, prowadzenia ruchu, eksploatacji i planowania rozwoju sieci		
data:	wersja	strona 9 z 27
zatwierdzono:		

III.3. Układy pomiarowo-rozliczeniowe – wymagania techniczne

III.3.1 Konfiguracja układu pomiarowego jest określana w warunkach przyłączenia w taki sposób, aby przepustowość nominalna gazomierza była zbliżona do mocy umownej deklarowanej przez odbiorcę.

III.3.2 Szczegółowe rozwiązanie techniczne poszczególnych układów pomiarowo-rozliczeniowych zależy od deklarowanej mocy umownej poboru paliwa gazowego:

1. odbiorcy rozliczani wg zleceń PZDS powinni być wyposażeni w gazomierze miechowe od G2,5 do G 10.
2. odbiorcy, rozliczani wg zleceń PZDR, pobierający paliwo gazowe w przedziale powyżej 10 m³/h do 100 m³/h, powinni być wyposażeni:
  - gazomierze miechowe z nadajnikami impulsów od G 10N do G 65N i urządzeniem rejestrującym ilość pobieranego paliwa gazowego,
  - gazomierze rotorowe z urządzeniem rejestrującym ilość pobieranego paliwa gazowego,
  - gazomierze turbinowe z urządzeniem rejestrującym ilość pobieranego paliwa gazowego.
3. odbiorcy rozliczani wg zleceń PZDR, pobierający paliwo gazowe w przedziale powyżej 100 m³/h, powinni być wyposażeni:
  - gazomierze rotorowe z urządzeniem rejestrującym ilość pobieranego paliwa gazowego,
  - gazomierze turbinowe z urządzeniem rejestrującym ilość pobieranego paliwa gazowego.

III.3.3 Jeżeli u odbiorcy rozliczanego wg zlecenia PZDR, zainstalowany jest układ pomiarowy nie posiadający jeszcze urządzenia rejestrującego ilość pobieranego paliwa gazowego właściciel układu pomiarowego zobowiązany jest do wyposażenia układu w takie urządzenie najpóźniej do czasu zmiany sprzedawcy przez odbiorcę.

III.3.4 W przypadku opisanym w punkcie III.3.3 rozliczenie mocy umownej odbiorcy następuje z zastosowaniem przepustowości nominalnej zainstalowanego gazomierza jako rozliczeniowej wartości mocy umownej.

III.4. Gazomierze – wymagania techniczne

III.4.1 Gazomierz jest podstawową częścią układu pomiarowego.

III.4.2 Gazomierz powinien być dobrany w taki sposób, aby mierzony strumień gazu zawierał się pomiędzy Q_{min} i Q_{max} gazomierza.

III.4.3 W przypadku instalacji układu pomiarowego na ciśnieniu powyżej 5 kPa konieczne jest zastosowanie gazomierza rotorowego lub turbinowego.

III.4.4 Z zatwierdzenia typu wydanego przez GUM lub deklaracji zgodności urządzenia wyprodukowanego w państwach Unii Europejskiej wynika szereg parametrów gazomierza, jak:

- klasy dokładności, tolerancje błędów,
- dopuszczalny zakres obciążeń,
- dopuszczalne temperatura i ciśnienie pracy,

IRiESD – Warunki korzystania, prowadzenia ruchu, eksploatacji i planowania rozwoju sieci		
data:	wersja	strona 10 z 27
zatwierdzono:		

- przystosowanie do współpracy z innymi urządzeniami np. nadajnik impulsów niskiej częstotliwości, dla wszystkich gazomierzy turbinowych i rotorowych oraz części gazomierzy miechowych,
- możliwość podłączenia przelicznika lub rejestratora,
- wymagana długość odcinków pomiarowych,
- i inne.

III.4.5 Gazomierz powinien posiadać ważną cechę legalizacyjną. Cecha legalizacyjna nadawana jest przez akredytowane laboratorium pomiarowe:

1. dla gazomierzy turbinowych i rotorowych na 5 lat.
2. dla gazomierzy miechowych - na 15 lat, w przypadku gazomierzy zalegalizowanych przed 2008 rokiem oraz na 10 lat, w pozostałych przypadkach.

III.5. Rejestratory – wymagania techniczne

III.5.1 Rejestratory instalowane są jako urządzenia współpracujące z gazomierzami z nadajnikiem impulsów, do rejestracji przyrostu objętości gazu i maksymalnego poboru godzinowego w okresie rozliczeniowym, przy instalacji gazomierza na ciśnieniu do 2,5 kPa.

III.5.2 Rejestrator jest integralną częścią układów pomiarowych używanych do rozliczania poboru paliwa gazowego dla części zleceń PZDR.

III.5.3 Z zatwierdzenia typu wydanego przez GUM lub deklaracji zgodności urządzenia wyprodukowanego w państwach Unii Europejskiej wynika szereg parametrów rejestratora, jak:

- dopuszczalna temperatura pracy,
- minimalny zakres przechowywania danych 45 dni,
- zasilanie bateryjne,
- przystosowanie do współpracy z innymi urządzeniami np. gazomierz z nadajnikiem impulsów,
- możliwość podłączenia urządzeń czytających lub układu transmisji przez łącza RS 232 lub RS 485,
- protokół transmisji GAZ-MODEM,
- i inne.

III.5.4 Rejestrator powinien posiadać ważną cechę legalizacyjną. Rejestrator podlega wyłącznie legalizacji pierwotnej wykonanej przez producenta.

III.6. Przeliczniki – wymagania techniczne

III.6.1 Przeliczniki instalowane są jako urządzenia współpracujące z gazomierzami z nadajnikiem impulsów, do rejestracji przyrostu objętości gazu i maksymalnego poboru godzinowego w okresie rozliczeniowym, przy instalacji gazomierza na ciśnieniu powyżej 2,5 kPa. Przeliczniki dokonują przeliczenia ilości paliwa gazowego z warunków ruchowych na warunki normalne z uwzględnieniem ciśnienia i temperatury gazu.

III.6.2 Przelicznik jest integralną częścią układów pomiarowych używanych do rozliczania poboru paliwa gazowego dla części zleceń PZDR.

III.6.3 Zakres przetwornika ciśnienia przelicznika powinien być dostosowany do parametrów ciśnienia na jakim zainstalowany jest gazomierz.

IRiESD – Warunki korzystania, prowadzenia ruchu, eksploatacji i planowania rozwoju sieci		
data:	wersja	strona 11 z 27
zatwierdzono:		

III.6.4 Zakres czujnika i przetwornika temperatury gazu powinien wynosić od -20 do 50 °C.

III.6.5 Z zatwierdzenia typu wydanego przez GUM lub deklaracji zgodności urządzenia wyprodukowanego w państwach Unii Europejskiej wynika szereg parametrów przelicznika, jak:

- wyposażenie w przetwornik ciśnienia i czujnik/przetwornik temperatury,
- dopuszczalna temperatura i ciśnienie pracy,
- minimalny zakres przechowywania danych 45 dni,
- zasilanie bateryjne, akumulatorowe lub sieciowe,
- system podtrzymania napięcia na wypadek awarii zasilania,
- przystosowanie do współpracy z innymi urządzeniami np. gazomierz z nadajnikiem impulsów,
- możliwość podłączenia urządzeń czytających lub układu transmisji przez łącza RS 232 lub RS 485,
- protokół transmisji GAZ-MODEM,
- i inne.

III.6.6 Przelicznik powinien posiadać ważną cechę legalizacyjną. Przelicznik podlega wyłącznie legalizacji pierwotnej wykonanej przez producenta.

III.7. Układy transmisji danych

III.7.1 Układy transmisji danych instalowane są w celu:

- umożliwienia zdalnego odczytu danych rozliczeniowych przez OSD,
- pozyskiwania przez OSD danych chwilowych w celu monitorowania bezpieczeństwa systemu dystrybucyjnego.

III.7.2 W układy transmisji danych z transmisją ciągłą, tzn. z transmisją dokonywaną co 15 minut lub częściej powinny być wyposażone:

1. układy pomiarowe w punktach wejścia do systemu dystrybucyjnego.
2. układy pomiarowe w punktach wyjścia podmiotów przyłączonych objętych ograniczeniami na podstawie właściwej Ustawy.

III.7.3 Układy pomiarowe opisane w punkcie III.7.2.2 będące własnością OSD, które nie posiadają jeszcze układu transmisji z transmisją ciągłą powinny być wyposażone w taki układ do końca roku 2015. Dopuszczenie układu pomiarowego w odpowiedni układ transmisji należy do obowiązków OSD.

III.7.4 W układy transmisji danych z transmisją na żądanie powinny być wyposażone układy pomiarowe w punktach wyjścia odbiorców o zamówionej mocy umownej powyżej 65 m³/h.

III.7.5 Układy pomiarowe opisane w punkcie III.7.4, będące własnością OSD, które nie posiadają jeszcze układu transmisji z transmisją na żądanie powinny być wyposażone w taki układ do końca roku 2012. Dopuszczenie układu pomiarowego w odpowiedni układ transmisji należy do OSD.

III.7.6 Koszty eksploatacji systemów telemetrycznych ponosi ich właściciel.

III.7.7 Koszty związane z przesyłaniem danych ponosi podmiot dokonujący transmisji.

III.7.8 W przypadku awarii systemu telemetrii w danym umownym punkcie wejścia /wyjścia właściciel danego punktu ma obowiązek niezwłocznego poinformowania

IRiESD – Warunki korzystania, prowadzenia ruchu, eksploatacji i planowania rozwoju sieci		
data:	wersja	strona 12 z 27
zatwierdzono:		

drugiej strony o zaistniałej awarii oraz podjęcia bez zbędnej zwłoki działań zmierzających do jej usunięcia.

III.7.9 W przypadku, gdy OSD nie posiada tytułu prawnego do układu pomiarowego zainstalowanego w umownym punkcie wejścia / wyjścia, OSD ma prawo zainstalować w tym punkcie wejścia / wyjścia system telemetryczny służący do transmisji danych pomiarowych do OSD oraz ma prawo dostępu do tego systemu.

III.7.10 W przypadku, gdy ZUD posiada w umownym punkcie wejścia/wyjścia tytuł prawny do układu pomiarowego wyposażonego w układ transmisji danych, ZUD ma obowiązek udostępnić ten układ OSD, w celu umożliwienia transmisji do OSD danych telemetrycznych dotyczących danych pomiarowych transportowanego paliwa gazowego, takich jak przepływ, ciśnienie, temperatura gazu.

III.7.11 Protokół transmisji danych pomiarowych ustala Operator Systemu Dystrybucyjnego.

IV. Bilansowanie paliwa gazowego w systemach gazowych

IV.1. Przekazywanie informacji operatorom systemów współpracujących

IV.1.1 OSD, w celu realizacji zadań określonych w art. 9c ust. 1 ustawy Prawo energetyczne, przekazuje operatorowi systemu przesyłowego informacje dotyczące pracy sieci rozdzielczej, zgodnie z zawartymi umowami.

IV.1.2 Szczegółowy zakres informacji przekazywanych przez OSD i tryb ich przekazywania określa porozumienie operatorskie zawarte z operatorem systemu przesyłowego.

IV.2. Ogólne warunki bilansowania

IV.2.1 W każdej dobie ilość paliwa gazowego dostarczonego przez OSD na rzecz ZUD w ramach danego PZD do umownego punktu/punktów wyjścia odpowiada ilości paliwa gazowego dostarczonego przez ZUD do umownego punktu/punktów wejścia w ramach tego PZD.

IV.2.2 OSD nie ponosi odpowiedzialności w sytuacji, gdy ilość paliwa gazowego dostarczonego przez ZUD do umownego punktu wejścia do systemu dystrybucyjnego, ustalona w sposób określony powyżej, jest różna od ilości paliwa gazowego dostarczonego przez ZUD na wejściach do systemu współpracującego. Powstałe w takich przypadkach niezbilansowanie we współpracujących systemach gazowych jest rozliczane przez operatorów tych systemów.

IV.3. Ogólne metody wykonania alokacji

IV.3.1 Alokacje wykonywane są przez OSD na podstawie wyników pomiarów, przyjętych profili poboru paliwa gazowego, informacji dostarczanych przez ZUP/ZUD oraz metod opisanych w niniejszej IRiESD.

IV.3.2 Alokacje wykorzystywane są w celu sprawdzania zgodności nominacji z realizacją na potrzeby przekazywania informacji operatorom systemów współpracujących.

IRiESD – Warunki korzystania, prowadzenia ruchu, eksploatacji i planowania rozwoju sieci		
data:	wersja	strona 13 z 27
zatwierdzono:		

- IV.3.3** W przypadku, gdy w danym punkcie wejścia do systemu dystrybucyjnego paliwo gazowe jest przekazywane do dystrybucji tylko przez jednego ZUP/ZUD, całkowita ilość paliwa gazowego oraz maksymalna godzinowa ilość paliwa gazowego określone na podstawie wyników pomiarów w danym punkcie przypisane będą do tego ZUP/ZUD.
- IV.3.4** W przypadku, gdy odpowiednio w danym punkcie wejścia lub wyjścia paliwo gazowe jest przekazywane do dystrybucji lub odbierane tylko przez jednego ZUP/ZUD, który zawarł z OSD, co najmniej dwie umowy o świadczenie usług dystrybucji obejmujące ten punkt, ilość paliwa gazowego oraz maksymalna godzinowa ilość paliwa gazowego określone na podstawie wyników pomiarów w danym punkcie przypisane będą proporcjonalnie do zatwierdzonych nominacji dla poszczególnych umów o świadczenie usług dystrybucji zawartych z ZUP/ZUD, o ile ZUP/ZUD nie określi innego sposobu alokacji, który po akceptacji przez OSD będzie obowiązywać dla danego punktu.
- IV.3.5** W stosunku do każdego punktu wejścia do systemu dystrybucyjnego, OSD może zawrzeć, z co najmniej jednym ZUP/ZUD będącym użytkownikiem takiego punktu porozumienie, na mocy którego, wyrazi on zgodę na przypisanie różnicy pomiędzy ilościami paliwa gazowego określonymi w zatwierdzonych nominacjach i przekazanymi do przesłania w tym punkcie.
- IV.3.6** W przypadku zawarcia porozumienia, o którym mowa w pkt IV.3.5, różnice pomiędzy realizacją a nominacją w danym punkcie wejścia będą uwzględniane przy określaniu opłaty za niezgodność nominacji z realizacją.
- IV.3.7** W przypadku, gdy w danym punkcie wejścia do systemu dystrybucyjnego paliwo gazowe jest przekazywane do dystrybucji przez kilku ZUP/ZUD, sposoby alokacji zostaną ustalone przez operatora systemu dystrybucyjnego w porozumieniu z ZUP/ZUD i OSP będącymi użytkownikami danego punktu wejścia.
- IV.3.8** Porozumienie, o którym mowa w pkt IV.3.7 powinno umożliwiać całkowity podział ilości paliwa gazowego przekazanego do systemu dystrybucyjnego oraz określenie maksymalnych godzinowych ilości paliwa gazowego dla poszczególnych ZUP/ZUD.
- IV.3.9** W przypadku nie zawarcia porozumienia, o którym mowa w pkt IV.3.5 albo w pkt IV.3.7, różnice pomiędzy całkowitymi ilościami paliwa gazowego ustalonymi we wszystkich zatwierdzonych nominacjach dla danego punktu wejścia a ilościami przekazanymi do przesłania w tym punkcie wejścia, przypisane zostaną ZUP/ZUD, któremu przysługuje co najmniej 70% całkowitej zamówionej mocy umownej na tym punkcie. Powyższe zasady nie znajdują zastosowania w przypadku nie zapewnienia w danym punkcie wejścia minimalnego ciśnienia dostawy lub parametrów jakościowych paliwa gazowego.
- IV.3.10** W przypadku nie zawarcia porozumienia, o którym mowa w pkt IV.3.7 i nieistnienia ZUP/ZUD, któremu przysługuje co najmniej 70% całkowitej zamówionej mocy umownej w danym punkcie wejścia, ilości paliwa gazowego przekazywane do dystrybucji w poszczególnych punktach wejścia zostaną przypisane poszczególnym ZUP/ZUD proporcjonalnie do zatwierdzonych nominacji.
- IV.3.11** W sytuacji, gdy nie zostało zawarte porozumienie, o którym mowa w pkt IV.3.7, maksymalne godzinowe ilości paliwa gazowego w danym miesiącu gazowym,

IRiESD – Warunki korzystania, prowadzenia ruchu, eksploatacji i planowania rozwoju sieci		
data:	wersja	strona 14 z 27
zatwierdzono:		

w poszczególnych punktach wejścia, zostaną określone dla poszczególnych ZUP/ZUD na podstawie całkowitej maksymalnej godzinowej ilości paliwa gazowego przekazanego do systemu dystrybucyjnego w danym punkcie proporcjonalnie do zatwierdzonych nominacji obowiązujących w dniu, w którym wystąpiła największa całkowita godzinowa ilość paliwa gazowego przekazanego do systemu dystrybucyjnego.

IV.3.12 W odniesieniu do punktów wejścia, dla których Operatorem Punktu Rozliczeniowego jest podmiot inny niż OSD, wówczas podmiot ten będzie przekazywać do OSD, codziennie do godziny 6:00, informacje o ilościach przypisanych do danego punktu wejścia dla poprzedniej doby gazowej celem dokonania alokacji do poszczególnych ZUP/ZUD, a miesięczne protokoły rozliczeniowe zawierające dane dobowe dla poszczególnych punktów wejścia będą przekazywane OSD do 3 dnia roboczego po zakończeniu miesiąca gazowego.

IV.3.13 OSD będzie przekazywać do OSP, do 5 dnia roboczego po zakończeniu miesiąca gazowego, informacje o ilościach paliwa gazowego przypisanych do poszczególnych ZUP/ZUD w punktach wyjścia z systemu przesyłowego OSP, w których paliwo gazowe przekazywane jest do systemu OSD.

V. Procedury świadczenia usługi dystrybucyjnej

V.1. Procedura zmiany sprzedawcy

V.1.1 Odbiorca przyłączony do sieci dystrybucyjnej OSD ma prawo do zmiany sprzedawcy paliwa gazowego.

V.1.2 Proces zmiany sprzedawcy inicjuje odbiorca. Dokonuje on wyboru nowego sprzedawcy i zawiera z nim umowę sprzedaży paliwa gazowego. Nowa umowa sprzedaży powinna wejść w życie z dniem wygaśnięcia umowy sprzedaży z dotychczasowym sprzedawcą.

V.1.3 Odbiorca wypowiada umowę sprzedaży dotychczasowemu sprzedawcy.

V.1.4 Po zawarciu umowy sprzedaży Odbiorca powiadamia OSD.

V.1.5 OSD umożliwia dokonanie zmiany sprzedawcy w ciągu 21 dni od otrzymania zgłoszenia.

V.1.6 Odbiorca lub nowy sprzedawca z upoważnienia odbiorcy informuje pisemnie OSD o zawarciu nowej umowy sprzedaży. Zgłoszenie powinno zawierać:

1. określenie stron nowej umowy sprzedaży,
2. termin obowiązywania umowy,
3. planowaną ilość paliwa gazowego oraz moc zamówioną ,
4. wyciąg z umowy przesyłowej w przypadku, gdy odbiorca nie podpisał z nowym sprzedawcą umowy kompleksowej,
5. Zamówiona moc umowna dla punktów WR oraz grupa taryfowa, wg której rozliczane jest w OSD świadczenie usługi dystrybucyjnej do punktu wyjścia z systemu dystrybucyjnego dla danego odbiorcy, w przypadku zmiany sprzedawcy nie ulegają zmianie.

OSD jest zobowiązany przyjąć zgłoszenie odbiorcy o zawarciu nowej umowy sprzedaży paliwa gazowego, dokonać jego weryfikacji u nowego

IRiESD – Warunki korzystania, prowadzenia ruchu, eksploatacji i planowania rozwoju sieci		
data:	wersja	strona 15 z 27
zatwierdzono:		

i dotychczasowego sprzedawcy oraz powiadomić odbiorcę i nowego sprzedawcę o przyjęciu lub odrzuceniu zgłoszenia w terminie 14 dni od przyjęcia zgłoszenia.

V.1.7 W celu zagwarantowania ciągłości sprzedaży paliwa gazowego OSD określa termin zmiany sprzedawcy, zgodny z dniem wygaśnięcia umowy sprzedaży z dotychczasowym sprzedawcą.

V.1.8 W dniu zmiany sprzedawcy OSD zobowiązany jest dokonać odczytu układu pomiarowego.

V.1.9 W przypadku układu pomiarowego uniemożliwiającego rejestrację danych odczyt taki może być opóźniony, ale nie powinien nastąpić później niż w ciągu 5 dni roboczych po zmianie sprzedawcy.

V.1.10 W przypadku braku możliwości wykonania odczytu urządzenia pomiarowego opisanego w punkcie V.1.8 OSD dokonuje szacowania ilości paliwa na dzień zmiany sprzedawcy, wg wzoru:

$$VR = Vod + \Delta V * LD1 / LD2, \text{ gdzie}$$

VR - wskazanie układu pomiarowego w dniu zmiany sprzedawcy,

Vod – wskazanie układu pomiarowego w dniu odczytu przed dniem zmiany sprzedawcy,

ΔV – zużycie paliwa gazowego pomiędzy dwoma ostatnimi odczytami,

LD1 – liczba dni od ostatniego odczytu do dnia zmiany sprzedawcy,

LD2 – liczba dni pomiędzy dwoma ostatnimi odczytami

V.1.11 OSD przypisuje punkt pomiarowo-rozliczeniowy danego odbiorcy do nowego sprzedawcy z dniem dokonania odczytu według punktów V.1.8, V.1.9, V.1.10.

V.1.12 Stan licznika na dzień zmiany sprzedawcy operator przekazuje dotychczasowemu oraz nowemu sprzedawcy w określonym terminie do 5 dnia następnego miesiąca. Na tej podstawie dotychczasowy sprzedawca dokonuje rozliczenia końcowego odbiorcy.

V.1.13 W przypadku zaprzestania działalności przez dotychczasowego sprzedawcę, jego zobowiązania względem odbiorcy przejmuje Sprzedawca z Urzędu. OSD powiadamia odbiorcę, o jego przejściu przez Sprzedawcę z Urzędu.

V.1.14 Informację o zaprzestaniu działalności dotychczasowego sprzedawcy przekazuje niezwłocznie do OSD:

1. Sprzedawca zaprzestający działalności,
2. OSP,
3. ZUD.

V.1.15 Przejęcie zobowiązań następuje z początkiem bieżącej doby gazowej:

1. Wg wskazań urządzeń rejestrujących układu pomiarowego dla odbiorców obsługiwanych na podstawie zleceń PZDR.
2. Wg algorytmu podanego w punkcie V.1.10 dla odbiorców obsługiwanych na podstawie zleceń PZDS.

V.2. Procedura udzielania informacji

VII.2.1 Procedura udzielania informacji dotyczy udzielania odpowiedzi na zapytania odbiorców w zakresie zagadnień ujętych w części szczegółowej niniejszej instrukcji.

IRiESD – Warunki korzystania, prowadzenia ruchu, eksploatacji i planowania rozwoju sieci		
data:	wersja	strona 16 z 27
zatwierdzono:		

VII.2.2 Procedura udzielania informacji dotyczy udzielania odpowiedzi na zapytania użytkowników systemu dystrybucyjnego dotyczące w szczególności:

1. uwarunkowań formalno-prawnych,
2. ogólnych zasad funkcjonowania rynku,
3. wymaganych umów,
4. przyłączenia do sieci,
5. warunków świadczenia usług dystrybucyjnych,
6. procedury zmiany sprzedawcy,
7. obowiązujących formularzy,
8. numerów telefonów osób upoważnionych do udzielania informacji.

VII.2.3 Odpowiedzi na zapytania będą udzielane na piśmie, lub telefonicznie w zależności od trybu, w jaki zostały zadane.

VII.2.4 Wprowadza się następujące terminy udzielania odpowiedzi na zapytania:

- na piśmie – do 14 dni od daty wpływu zapytania,
- telefonicznie – na bieżąco.

VII.2.5 Zapytania zadane w formie pisemnej będą rejestrowane i monitorowane pod względem terminowości udzielenia odpowiedzi. Skargi w zakresie niedotrzymania ustalonej procedury rejestrowane będą odrębnie, zgodnie z Zintegrowanym Systemem Zarządzania obowiązującym w Energomedia Sp. z o.o..

VII.2.6 Informacja telefoniczna dostępna jest pod numerami telefonów zamieszczonymi na stronie internetowej OSD.

VII.2.7 Informacje ogólne udostępnione są przez OSD:

VII.2.8 na stronie internetowej www.energomedia.com.pl,

VII.2.9 w siedzibie OSD.

VI. Zarządzanie ograniczeniami w systemie dystrybucyjnym

VI.1. Przyczyny powstawania ograniczeń systemowych.

Ograniczenia systemowe mogą wystąpić w systemie dystrybucyjnym w związku z:

VI.1.1 Ograniczoną przepustowością sieci lub systemowych obiektów technologicznych,

VI.1.2 Koniecznością utrzymywania minimalnych ciśnień w punktach wyjścia z systemu dystrybucyjnego,

VI.1.3 Koniecznością utrzymania stabilnych parametrów jakościowych paliwa gazowego w systemie dystrybucyjnym,

VI.1.4 Prowadzeniem prac w systemie dystrybucyjnym lub w systemach współpracujących,

VI.1.5 Wystąpieniem sytuacji awaryjnej,

VI.1.6 Działaniami ZUD, jego dostawców lub odbiorców niezgodnymi z postanowieniami IRiESD lub umowy dystrybucyjnej.

IRiESD – Warunki korzystania, prowadzenia ruchu, eksploatacji i planowania rozwoju sieci		
data:	wersja	strona 17 z 27
zatwierdzono:		

VI.2. Działania Operatora Systemu Dystrybucyjnego na rzecz efektywnego wykorzystania przepustowości systemu dystrybucyjnego

VI.2.1 OSD jest zobowiązany prowadzić działania mające na celu efektywne wykorzystanie przepustowości systemu dystrybucyjnego w celu realizacji usług dystrybucji na rzecz ZUD i podmiotów występujących z wnioskiem o świadczenie usług dystrybucji.

VI.2.2 Działania związane z efektywnym wykorzystaniem przepustowości systemu dystrybucyjnego obejmują między innymi:

1. Analizę potencjalnych obszarów rozwoju rynku gazu na terenie funkcjonowania Operatora i odpowiednie dostosowanie Planów Rozwoju OSD,
2. Programowanie rozwoju systemu dystrybucyjnego,
3. Rozbudowę systemu dystrybucyjnego zgodnie z założeniami Planu Rozwoju i wydanymi warunkami przyłączenia,
4. Rozbudowę systemu w miejscach ograniczonej przepustowości,
5. Monitorowanie parametrów technicznych i jakościowych paliwa gazowego,
6. Zarządzanie pracą systemu przy wykorzystaniu procedur nominacji,
7. Wprowadzanie opłat za działania niezgodne z IRiESD i umową dystrybucyjną, które mają za zadanie zmotywowanie ZUD do unikania sytuacji mogących powodować ograniczenia w systemie dystrybucyjnym.

VI.2.3 W celu efektywnego wykorzystania istniejących technicznych możliwości systemu, OSD ma obowiązek monitorowania wykorzystania zamówionych przepustowości przez ZUD oraz, w przypadku nie wykorzystania tych przepustowości, podjęcia działań, o których mowa w punktach VI.2.2 i VI.2.3.

VI.2.4 Jeżeli zgłoszone nominacje roczne wraz z określonymi przez ZUD profilami dostaw paliwa gazowego nie uzasadniają udostępniania ZUD zamówionej mocy umownej, OSD może renegecjować z ZUD warunki umowy dystrybucyjnej w zakresie wielkości zamówionej mocy dostosowując ją do zgłoszonych nominacji oraz profili dostaw paliwa gazowego w celu udostępnienia zwolnionej mocy umownej na warunkach ogólnych.

VI.2.5 Jeżeli renegecja zakończy się niepowodzeniem, a w ciągu trzech kolejno po sobie następujących miesięcy ilość transportowanego paliwa gazowego w każdym miesiącu jest mniejsza, o co najmniej 15% od zgłoszonej na dany miesiąc nominacji, OSD może wypowiedzieć warunki umowy w zakresie zamówionej mocy dostosowując ją do zgłoszonych nominacji oraz profili dostaw paliwa gazowego i jednocześnie udostępnić zwolnioną moc umowną na warunkach ogólnych.

VI.3. Wstrzymywanie, ograniczanie lub wznawianie dostaw do punktów wyjścia

VI.3.1 Wstrzymanie lub ograniczenie dostaw do punktów wyjścia może nastąpić:

VI.3.2 Z inicjatywy ZUD na podstawie zlecenia przekazanego do OSD,

VI.3.3 Z inicjatywy OSD w sytuacji:

1. Wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze paliw gazowych na podstawie Ustawy o zapasach,
2. Prowadzenia prac remontowych/modernizacyjnych,.
3. Gdy instalacja gazowa znajdująca się za punktem wyjścia z systemu dystrybucyjnego stwarza bezpośrednie zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi lub środowiska,

IRiESD – Warunki korzystania, prowadzenia ruchu, eksploatacji i planowania rozwoju sieci		
data:	wersja	strona 18 z 27
zatwierdzono:		

4. Gdy nastąpił nielegalny pobór paliw gazowych,
5. Gdy odbiorca zwleka z zapłatą za usługę dystrybucji paliwa gazowego, co najmniej 30 dni po upływie terminu płatności.

VI.3.4 Wznowienie dostaw do punktu systemu może nastąpić po ustaniu przyczyn wstrzymania, o których mowa powyżej lub na wniosek ZUD, w przypadkach wstrzymania lub ograniczenia dostaw, o których mowa w punkcie VI.3.1.1, na podstawie zlecenia przekazanego do OSD.

VI.3.5 W sytuacjach, o których mowa w pkt VI.3.1 OSD nie ponosi odpowiedzialności za jakiegokolwiek techniczne i finansowe straty poniesione przez ZUD lub obsługiwanych przez ZUD odbiorców paliwa gazowego w wyniku przeprowadzonych działań.

VI.3.6 Koszty związane ze wstrzymywaniem, ograniczaniem i wznawianiem dostaw paliwa gazowego pokrywane są na warunkach i w wysokości określonych w Taryfie.

VI.4. Zarządzanie ograniczeniami systemowymi w przypadku niezgodności dostaw paliwa gazowego z potwierdzonymi nominacjami

VI.4.1 OSD planuje ruch systemu dystrybucyjnego na podstawie nominacji ZUP/ZUD przekazanych przez OSP i uzgodnionych w sposób opisany w IRiESD.

VI.4.2 W przypadku, gdy ilości paliwa gazowego przekazane do dystrybucji są niezgodne z potwierdzonymi nominacjami, OSD podejmuje dodatkowe czynności związane z dostosowaniem pracy systemu do nowych warunków i zapobieżenia ewentualnym ograniczeniom systemowym.

VI.5. Zarządzanie ograniczeniami w przypadku wprowadzenia do systemu paliwa gazowego o nieodpowiednim cieple spalania lub nieodpowiedniej jakości

VI.5.1 OSD odmawia odebrania w umownym punkcie wejścia do systemu dystrybucyjnego paliwa gazowego o nieodpowiedniej jakości, o ile umowa dystrybucyjna nie stanowi inaczej.

VI.5.2 Za okres wstrzymania odbioru paliwa gazowego z powodu nieodpowiedniej jakości paliwa gazowego w umownym punkcie wejścia OSD pobiera opłaty wynikające z zamówionej mocy oraz opłaty za niedotrzymanie nominacji.

VI.5.3 W przypadku stwierdzenia, że do systemu zostało wprowadzone paliwo gazowe o nieodpowiednim cieple spalania lub nieodpowiedniej jakości, OSD ustali ZUD odpowiedzialnych za nieodpowiednie ciepła spalania i/lub jakość paliwa gazowego, określi zasięg oraz skalę mogącego wystąpić zakłócenia oraz podejmie jedno z poniższych działań:

1. Dopuści warunkowo do transportu całości lub części paliwa gazowego o niedostatecznej jakości pod warunkiem uznania, że zasięg i skala zakłócenia nie wpłynie negatywnie na realizację umów dystrybucyjnych innych ZUD,
2. Wstrzyma przyjęcie paliwa gazowego w umownym punkcie wejścia oraz realizację umowy dystrybucyjnej ZUD do czasu ustania zakłócenia i przywrócenia właściwych parametrów paliwa gazowego, jeśli uzna, iż zasięg i skala zakłócenia może wpłynąć negatywnie na realizację umów dystrybucyjnych innych ZUD lub mieć negatywny

IRiESD – Warunki korzystania, prowadzenia ruchu, eksploatacji i planowania rozwoju sieci		
data:	wersja	strona 19 z 27
zatwierdzono:		

wpływ na bezpieczeństwo funkcjonowania systemu dystrybucyjnego. Niezwłocznie poinformuje ZUD oraz OSP o wstrzymaniu przyjęcia paliwa gazowego do dystrybucji.

VI.5.4 W przypadku braku możliwości ustalenia ZUD wprowadzających do systemu dystrybucyjnego paliwo gazowe o nieodpowiednim cieple spalania i/lub nieodpowiedniej jakości, OSD może wstrzymać przyjmowanie paliwa gazowego w umownym punkcie wejścia oraz realizację wszystkich umów dystrybucyjnych związanych z tym punktem wejścia do czasu ustania zakłócenia i przywrócenia właściwych parametrów paliwa gazowego.

VI.5.5 W przypadku opisanym w punkcie VI.5.3 OSD przyporządkowuje wprowadzone lub mające być wprowadzone do systemu ilości paliwa gazowego o niedostatecznej jakości i/lub cieple spalania do poszczególnych ZUD stosując ogólne metody alokacji.

VI.5.6 Za wprowadzenie do systemu dystrybucyjnego paliwa gazowego o nieodpowiedniej jakości i/lub nieodpowiednim cieple spalania według wartości podanych w punkcie VI.6.1 OSD pobierze od ZUD opłatę opartą o warunki opisane w punktach VI.7 i VI.8

VI.5.7 W przypadku wprowadzenia do systemu dystrybucyjnego paliwa gazowego o nieodpowiednim cieple spalania i/lub nieodpowiedniej jakości według wartości podanych w punkcie VI.6.1 bez uprzedniego poinformowania OSD, ZUD przejmuje na siebie wszelkie zobowiązania związane z dostarczaniem tego paliwa gazowego, w tym zobowiązania związane z ewentualnymi roszczeniami innych użytkowników systemu z tego tytułu.

VI.6. Parametry jakościowe paliwa gazowego

VI.6.1 Ustala się parametry jakościowe paliwa gazowego oraz ciepło spalania HSN w systemie dystrybucyjnym nie mniejsze niż określone w punktach I.4. i I.5 IRiESD Warunki korzystania, prowadzenia ruchu, eksploatacji i planowania rozwoju sieci.

VI.7. Opłaty za niedotrzymanie ciepła spalania paliwa gazowego

VI.7.1 Jeżeli ZUD przekaże do dystrybucji w punkcie wejścia oraz odbierze w punkcie wyjścia paliwo gazowe o wartości ciepła spalania mieszczącej się w przedziale opisanym w punkcie VI.6.1, ani ZUD, ani OSD nie przysługują z tego tytułu żadne roszczenia, ani opłaty.

VI.7.2 Jeżeli ZUD przekaże do dystrybucji w punkcie wejścia paliwo gazowe o wartości ciepła spalania wyższej od HSNmax nie przysługują mu z tego tytułu żadne roszczenia ani opłaty.

VI.7.3 W przypadku przekazania do dystrybucji paliwa gazowego o cieple spalania mniejszym niż HSNmin, pobiera się od ZUD opłatę dodatkową wyliczaną wg wzoru:

$$ONC = IN * CRG * (1 - HZW / HSNmin)$$

Gdzie:

ONC – opłata za niedotrzymanie ciepła spalania na wejściu (zł),

HZW – ciepło spalania paliwa gazowego wprowadzonego przez ZUD do systemu dystrybucyjnego (kWh/m³),

HSNmin – minimalne ciepło spalania ustalone zgodnie z pkt VI.6.1 (kWh/m³),

IRiESD – Warunki korzystania, prowadzenia ruchu, eksploatacji i planowania rozwoju sieci		
data:	wersja	strona 20 z 27
zatwierdzono:		

IN – odebrana w umownym punkcie wejścia do systemu ilość paliwa gazowego o niższej od minimalnej wartości ciepła spalania
 CRG – cena referencyjna gazu (zł/kWh).

VI.7.4 W przypadku przekazania do dystrybucji paliwa gazowego o ciepłe spalania poniżej wartości $HSN_{mingr} = 9,444 \text{ kWh/m}^3$, pobiera się od ZUD opłatę dodatkową wyliczaną wg wzoru

$$ONC = IN * CRG * (1 - HZW / HSN_{min}) * 2$$

Gdzie:

ONC – opłata za niedotrzymanie ciepła spalania na wejściu (zł),

HZW – ciepło spalania paliwa gazowego wprowadzonego przez ZUD do systemu dystrybucyjnego (kWh/m^3),

HSN_{mingr} – minimalne ciepło spalania graniczne (kWh/m^3),

IN – odebrana w umownym punkcie wejścia do systemu ilość paliwa gazowego o niższej od minimalnej wartości ciepła spalania (kWh),

CRG – cena referencyjna gazu (zł/kWh).

VI.7.5 W przypadku jeśli OSD wyrazi w formie pisemnej zgodę na przyjęcie do przesłania paliwa gazowego o wartości ciepła spalania niższej niż HSN_{min} , ale wyższej niż HSN_{mingr} , opłata za wprowadzenie takiego paliwa do systemu wynosi 50% opłaty opisanej w punkcie VI.7.3 Zgoda OSD na przyjęcie w punkcie wejścia paliwa o obniżonej wartości ciepła spalania może zostać wyrażona jedynie na pisemny wniosek ZUD złożony, co najmniej 48 godzin przed planowanym rozpoczęciem dostarczania paliwa gazowego do punktu wejścia.

VI.8. Opłaty za niedotrzymanie parametrów jakościowych paliwa gazowego

VI.8.1 Jeżeli ZUD na wejściu do systemu dystrybucyjnego dostarczy paliwo gazowe o nieodpowiedniej jakości (oprócz temperatury punktu rosy wody), OSD przysługuje od ZUD opłata dodatkowa za niedotrzymanie parametrów jakościowych paliwa gazowego w umownym punkcie wejścia do systemu dystrybucyjnego (ONP), określonych w tabeli w punktach I.4. i I.5 IRiESD Warunki korzystania, prowadzenia ruchu, eksploatacji i planowania rozwoju sieci, obliczana jako:

$$ONP = IN * 2 * CRG * (XSJW - XSJN_{max}) / MOD(XSJN_{max})$$

Gdzie:

ONP – opłata za niedotrzymanie parametrów paliwa gazowego w punkcie wejścia (zł),

IN – odebrana w umownym punkcie wejścia do systemu ilość paliwa gazowego o nieodpowiedniej jakości (kWh),

CRG – cena referencyjna gazu (zł/kWh).

MOD – wartość bezwzględna

$XSJN_{max}$ – najwyższa dopuszczalna wartość danego parametru jakościowego

$XSJW$ – rzeczywista wartość danego parametru jakościowego

VI.8.2 W przypadku, jeśli OSD wyrazi w formie pisemnej zgodę na przyjęcie do przesłania paliwa gazowego o nieodpowiedniej jakości opłata za wprowadzenie

IRiESD – Warunki korzystania, prowadzenia ruchu, eksploatacji i planowania rozwoju sieci		
data:	wersja	strona 21 z 27
zatwierdzono:		

takiego paliwa do systemu wynosi 50% opłaty opisanej w punkcie VI.8.1 Zgoda OSD na przyjęcie w punkcie wejścia paliwa o nieodpowiedniej jakości może zostać wyrażona jedynie na piśmie wniosek ZUD złożony, co najmniej 48 godzin przed planowanym rozpoczęciem dostarczania paliwa gazowego do punktu wejścia.

VI.8.3 Strony zobowiązane są do zapewnienia odpowiedniej temperatury punktu rosy wody paliwa gazowego przekazywanego do przesłania w punktach wejścia do systemu dystrybucyjnego zgodnie z poniższymi wymaganiami:

1. maksymalna dopuszczalna wartość temperatury punktu rosy wody (XSTNmax) dla 5,5 MPa od 1 kwietnia do 30 września wynosi +3,7 °C (276,85 K),
2. maksymalna dopuszczalna wartość temperatury punktu rosy wody (XSTNmax) dla 5,5 MPa od 1 października do 31 marca wynosi -5 °C (268,15 K).

VI.8.4 W przypadku przekazania do przesłania w punkcie wejścia do systemu dystrybucyjnego paliwa gazowego niespełniającego parametrów określonych w punkcie VI.8.3, OSD przysługuje od ZUP opłata, wyliczona według wzoru:

$$\text{ONSTW} = \text{IGI} * 0,1 * \text{CRG} * (\text{XSTW} - \text{XSTNmax}) / \text{MOD}(\text{XSTNmax})$$

gdzie:

ONSTW - opłata za niedotrzymanie parametru temperatury punktu rosy wody [zł],

IGI - ilość paliwa gazowego o niedotrzymanej wartości parametru temperatury punktu rosy wody [m³],

CRG - Cena Referencyjna Gazu [zł/kWh],

MOD - Wartość bezwzględna,

XSTNmax - maksymalna dopuszczalna wartość temperatury punktu rosy wody [K]

XSTW - rzeczywista wartość temperatury punktu rosy wody paliwa gazowego przekazanego do dystrybucji w punkcie wejścia [K].

VI.8.5 Przy przeliczaniu temperatury punktu rosy wody dla różnych ciśnień należy stosować tabele znajdujące się w Załączniku A do Polskiej Normy PN-C- 04752.

VI.9. Bonifikaty za niedotrzymanie ciepła spalania paliwa gazowego oraz parametry jakościowe

VI.9.1 Bonifikaty za niedotrzymanie ciepła spalania paliwa gazowego przez OSD określa aktualna taryfa OSD.

VI.10. Opłaty i bonifikaty za niedotrzymanie ciśnienia na punktach wejścia do systemu dystrybucyjnego

VI.10.1 W sytuacji niedotrzymania minimalnego ciśnienia dostawy w punkcie wejścia do systemu dystrybucyjnego, które spowoduje niedotrzymanie minimalnego ciśnienia w punktach wyjścia, OSD przysługuje od ZUD opłata z tego tytułu pokrywająca koszty OSD związane z utrzymaniem ruchu gazu w systemie.

VI.10.2 W sytuacji niedotrzymania minimalnego ciśnienia dostawy w punkcie wejścia do systemu OSD może wprowadzić w stosunku do ZUP/ZUD, po którego stronie wystąpiły okoliczności powodujące taką sytuację, ograniczenia w przyjmowaniu paliwa gazowego do dystrybucji w punkcie wejścia oraz odbioru w punktach wyjścia do wartości umożliwiającej utrzymanie ciśnienia umownego.

IRiESD – Warunki korzystania, prowadzenia ruchu, eksploatacji i planowania rozwoju sieci		
data:	wersja	strona 22 z 27
zatwierdzono:		

VI.11. Rozliczenie z tytułu niedotrzymania parametrów jakościowych i za ciepło spalania

VI.11.1 Do dwudziestego ósmego (28) dnia następnego Miesiąca gazowego OSD wystawia fakturę dodatkową uwzględniającą należne opłaty dodatkowe za poprzedni miesiąc gazowy, za niedotrzymanie parametrów jakościowych paliwa gazowego oraz za niedotrzymanie ciepła spalania paliwa gazowego.

VI.11.2 Faktura dodatkowa sporządzana jest na podstawie protokołu rozliczenia miesięcznego.

VI.11.3 W przypadku wystąpienia sporu w zakresie wykonanych przez OSD pomiarów parametrów jakości gazu, ZUD lub odbiorca ZUD ma prawo zlecić wykonanie pomiarów kontrolnych niezależnemu laboratorium jakości gazu posiadającemu stosowne urządzenia, kwalifikacje i według akredytowanej procedury. ZUD lub odbiorcy ZUD przysługuje zwrot kosztów pomiarów kontrolnych przez OSD w przypadku, gdy wykonany pomiar kontrolny w obecności OSD, wykaże słuszność zakwestionowanych pomiarów, wykonanych przez laboratoria jakości gazu OSD.

VI.12. Cena Referencyjna Gazu i bilansowanie systemu dystrybucyjnego.

VI.12.1 Cena Referencyjna Gazu (CRG), wykorzystywana na potrzeby rozliczeń OSD z ZUD, ustalana jest na miesiąc bieżący na podstawie średniej ważonej ceny zakupów paliwa gazowego wraz z kosztem zakupu i dostarczenia paliwa gazowego do systemu dystrybucyjnego w okresie ostatnich 12 miesięcy którego ostatnim miesiącem jest miesiąc m-2. OSD ustala i publikuje CRD na swojej stronie internetowej, do końca miesiąca m-1. Tak ustalona CRG obowiązuje w następnym miesiącu gazowym. Jeżeli w miesiącu będącym podstawą wyznaczenia ceny referencyjnej nie nastąpił zakup paliwa gazowego na potrzeby związane z bilansowaniem systemu dystrybucyjnego – obowiązuje poprzednia CRG

VI.12.2 OSD ustala CRG w zł/kWh do czterech miejsc po przecinku.

VI.12.3 OSD realizuje bilansowanie fizyczne w ramach obszaru dystrybucyjnego.

VI.12.4 W każdej dobie gazowej objętość lub ilość paliwa gazowego dostarczana przez OSD do punktów wyjścia powiększona o objętość lub ilość paliwa gazowego zużytego na potrzeby własne OSD odpowiada objętości lub ilości paliwa gazowego dostarczonego przez ZUD do punktów wejścia obszaru dystrybucyjnego.

VI.12.5 Bilansowanie fizyczne jest realizowane przez OSD w celu zapewnienia bezpiecznej realizacji umów dystrybucyjnych.

VI.12.6 W celu zrównoważenia objętości paliwa gazowego dostarczanego i pobieranego z obszaru dystrybucyjnego, OSD na bieżąco steruje pracą systemu dystrybucyjnego.

VI.12.7 W przypadku, gdy instrumenty regulacyjne dostępne OSD są nie wystarczające, OSD może wprowadzić w stosunku do ZUD, którzy spowodowali sytuację niedoboru lub nadmiaru paliwa gazowego w obszarze dystrybucyjnym, ograniczenia :

- W dostarczaniu paliwa gazowego w punktach wejścia w sytuacji nadmiaru paliwa gazowego,

IRiESD – Warunki korzystania, prowadzenia ruchu, eksploatacji i planowania rozwoju sieci		
data:	wersja	strona 23 z 27
zatwierdzono:		

- W poborze paliwa gazowego w punktach wyjścia w sytuacji niedoboru paliwa gazowego.

VI.12.8 Bilans paliwa gazowego w obszarze dystrybucyjnym ustalany jest według poniższego wzoru:

$$Q_{we} = Q_{wr} + Z_w + Q_{ws} + R_b$$

Gdzie:

Q_{we} – ilość paliwa gazowego dostarczona do OSD przez wszystkich ZUD

Q_{wr} – ilość paliwa gazowego dostarczona w danym okresie rozliczeniowym wynikająca z odczytów układów pomiarowych dla punktów WR (punkt Wejścia Rozliczeniowy)

Z_w – ilość paliwa gazowego zużyta na potrzeby własne OSD

Q_{ws} – ilość paliwa gazowego dostarczana Odbiorcom z grup taryfowych dla punktów WS w danym okresie rozliczeniowym

R_b – różnica bilansowa obliczona zgodnie z postanowieniami IRiESD.

VI.12.9 Różnica bilansowa dla obszaru dystrybucyjnego w okresie rozliczeniowym wyznaczana jest według zasad określonych w instrukcji.

VI.12.10 Ilości paliwa gazowego stanowiące sumę R_b i Z_w są nabywane przez OSD w ramach transakcji wolnorynkowych lub w ramach porozumień zawartych z ZUD.

VI.12.11 OSW ustala z OSD do 4 dnia roboczego następującego po okresie rozliczeniowym, w formie protokołu:

- Objętości oraz ilości paliwa gazowego dostarczone do punktu wejścia do systemu dystrybucyjnego na połączeniach z systemem współpracującym.
- Wartość ciepła spalania tego paliwa gazowego dostarczonego do punktu wejścia.

VI.12.12 HRD, dodatkowe HRD i HRN stanowią podstawę wystawienia faktury. Raporty te udostępniane są ZUD który współpracuje z OSD w danym punkcie.

VI.12.13 OSD sporządza dla każdego ZUD Handlowy Raport Dystrybucji, który zawiera zbiorcze zestawienie danych stanowiących podstawę rozliczenia usług dystrybucji w podziale na poszczególne grupy taryfowe.

VI.12.14 Jeżeli z przyczyn technicznych nie będzie możliwe wyznaczenie wielkości podawanych w HRD lub HRN, OSD dokona ich szacowania na podstawie ilości paliwa gazowego określonych w ZZZ.

VI.12.15 W przypadku ustalenia w kolejnych okresach rozliczeniowych, iż wcześniejsze wyznaczenie lub alokacja paliwa gazowego obciążona była błędem, zweryfikowane ilości zostaną uwzględnione w okresie rozliczeniowym, w którym dokonano weryfikacji.

VI.12.16 W terminie do 15 dnia następującego po okresie rozliczeniowym OSD sporządza i przekazuje ZUD HRD wraz z fakturą podstawową.

VI.12.17 W terminie do 28 dnia następującego po okresie rozliczeniowym OSD sporządza i przekazuje ZUD dodatkowy HRD lub HRN wraz z fakturą korygującą.

VI.12.18 Na zgony wniosek ZUD, dostarczających paliwo gazowe do punktu wejścia. Informacje o zalokowanych ilościach paliwa gazowego oraz maksymalnej godzinowej objętości lub ilości paliwa gazowego w okresie rozliczeniowym w tym punkcie przypisanym jednemu z tych ZUD OSD przekazuje innemu(innym) ZUD przypisanym w tym samym punkcie, w terminie 15 dni po zakończeniu okresu rozliczeniowego.

IRiESD – Warunki korzystania, prowadzenia ruchu, eksploatacji i planowania rozwoju sieci		
data:	wersja	strona 24 z 27
zatwierdzono:		

VII. Sposoby postępowania w sytuacjach awaryjnych i w czasie obowiązywania ograniczeń

VII.1. Awarie i ich usuwanie

VII.1.1 W przypadku wystąpienia awarii lub zakłócenia w przepływie paliwa gazowego, OSD ma obowiązek przystąpić niezwłocznie do ich usunięcia.

VII.1.2 Na terenie działania OSD dostępne są alarmowe numery telefonów, które służą użytkownikom systemu oraz innym podmiotom do zgłaszania informacji związanych z wystąpieniem awarii w obszarze funkcjonowania systemu dystrybucyjnego. Informacja o alarmowych numerach telefonów dostępna jest na stronie internetowej OSD.

VII.1.3 W przypadku otrzymania informacji o nieprawidłowościach w działaniu systemu gazowego, Dyspozytor informuje odpowiednie służby, które podejmują natychmiastowe działania w celu zapewnienia bezpieczeństwa mienia i osób oraz zapewnienia ciągłości dostaw.

VII.1.4 Przy zabezpieczeniu i usuwaniu skutków awarii odpowiednie służby OSD współpracują z innymi służbami takimi jak policja, straż pożarna, pogotowie ratunkowe, itp.

VII.1.5 Na obszarze systemu dystrybucyjnego objętym skutkami awarii lub działań związanych z ich usuwaniem OSD może wprowadzić ograniczenia w dystrybucji paliwa gazowego.

VII.1.6 OSD nie ponosi odpowiedzialności za skutki awarii wynikających ze stanu technicznego instalacji i urządzeń użytkowanych przez ZUD lub innych użytkowników systemu oraz innych awarii wynikających z winy ZUD, innych użytkowników systemu lub działania strony trzeciej.

VII.2. Sporządzanie planu wprowadzania ograniczeń

VII.2.1 Zasady opracowywania planów ograniczeń oraz ich wprowadzania reguluje Ustawa o zapasach oraz Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 19 września 2007 roku (Dz.U. Nr 178 poz.1252) w sprawie sposobu i trybu wprowadzania ograniczeń w poborze gazu ziemnego.

VII.2.2 Plany wprowadzania ograniczeń określają maksymalne godzinowe i dobowe ilości poboru paliwa gazowego przez poszczególnych odbiorców przyłączonych do systemu dystrybucyjnego, dla poszczególnych stopni zasilania.

VII.2.3 Odbiorcy oraz ZUD będący odbiorcami przyłączeni do systemu dystrybucyjnego i podlegający ograniczeniom w poborze paliwa gazowego, informują OSD do dnia 31 lipca każdego roku, o minimalnej ilości paliwa gazowego, której pobór nie powoduje zagrożenia bezpieczeństwa osób oraz uszkodzenia lub zniszczenia obiektów technologicznych i odpowiada maksymalnemu dozwolonemu poborowi paliwa gazowego w 10 stopniu zasilania.

VII.2.4 ZUD jest zobowiązany do przekazania na bieżąco do OSD informacji o odbiorcach ZUD, podlegającym ograniczeniom w poborze paliwa gazowego zgodnie z Ustawą o zapasach przyłączonych do systemu dystrybucyjnego OSD. Informacja ta powinna zawierać nazwę i adres siedziby odbiorcy wraz z kodem pocztowym, REGONEM odbiorcy, nazwę i adres zakładu przyłączonego (punktu poboru paliwa gazowego), rodzaj wykonywanej działalności, moc umowną. ZUD

IRiESD – Warunki korzystania, prowadzenia ruchu, eksploatacji i planowania rozwoju sieci		
data:	wersja	strona 25 z 27
zatwierdzono:		

zobowiąże tych odbiorców do udzielania OSD informacji, o których mowa w pkt VII.2.3 w terminie do dnia 31 lipca każdego roku.

VII.2.5 OSD może dokonać weryfikacji informacji podanych przez odbiorców, dotyczących minimalnych ilości paliwa gazowego, których pobór nie powoduje zagrożenia bezpieczeństwa osób oraz uszkodzenia lub zniszczenia obiektów technologicznych.

VII.2.6 Czynności weryfikacyjne wykonują na zlecenie OSD autoryzowani audytorzy w dziedzinie energetyki przemysłowej, po okazaniu certyfikatu oraz po doręczeniu przedsiębiorcy albo osobie przez niego upoważnionej upoważnienia do przeprowadzenia kontroli działalności przedsiębiorcy wystawionego przez operatora.

VII.2.7 Minimalne godzinowe i dobowe ilości paliwa gazowego, których pobór nie powoduje zagrożenia bezpieczeństwa osób oraz uszkodzenia lub zniszczenia obiektów technologicznych, określone w trakcie weryfikacji, zostają wprowadzone do planu ograniczeń jako odpowiadające 10 stopniowi zasilania.

VII.2.8 OSD sporządza plany wprowadzania ograniczeń na podstawie posiadanych przez niego danych, informacji uzyskanych od ZUD i odbiorców, z uwzględnieniem wyników audytu przeprowadzonego w trybie pkt VII.2.6 i przedstawia je do zatwierdzenia Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki do dnia 15 listopada każdego roku.

VII.2.9 W terminie 5 dni od zatwierdzenia planu ograniczeń przez Prezesa URE, OSD informuje OSP, ZUD, o którym mowa w pkt VII.2.4, oraz w terminie 14 dni odbiorców, o których mowa w pkt VII.2.3 o maksymalnej ilości poboru paliwa gazowego w poszczególnych stopniach zasilania ustalonej w zatwierdzonym planie ograniczeń.

VII.2.10 Maksymalne ilości poboru paliwa gazowego w poszczególnych stopniach zasilania określone w zatwierdzonych planach wprowadzania ograniczeń, stają się integralną częścią umowy dystrybucyjnej.

VII.2.11 ZUD zobowiąże odbiorców, o których mowa w pkt VII.2.4 do dostosowania się do ograniczeń poboru paliwa gazowego, polegających na ograniczeniu maksymalnej godzinowej i dobowej ilości poboru paliwa gazowego stosownie do komunikatów OSP ogłaszanych w trybie i na zasadach określonych w Ustawie o zapasach.

VII.2.12 Operator Systemu Dystrybucyjnego nie ponosi odpowiedzialności za skutki ograniczeń wprowadzonych rozporządzeniem Rady Ministrów oraz decyzjami Operatora Systemu Przesyłowego.

VII.3. Wprowadzanie planu ograniczeń

VII.3.1 Ograniczenia w dostawie paliw gazowych wprowadzane są na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów na wniosek OSP po wyczerpaniu innych możliwych działań mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa dostarczania gazu odbiorcom i prawidłowe funkcjonowanie systemu gazowego.

VII.3.2 Po publikacji rozporządzenia OSD poinformuje i zobowiąże do wprowadzenia ograniczeń w poborze paliwa gazowego odbiorców przyłączonych do sieci dystrybucyjnej OSD.

IRiESD – Warunki korzystania, prowadzenia ruchu, eksploatacji i planowania rozwoju sieci		
data:	wersja	strona 26 z 27
zatwierdzono:		

VII.3.3 W przypadku, gdy odbiorcy nie dostosują wielkości poboru paliwa gazowego do wprowadzonych ograniczeń OSD pobierze opłatę za przekroczenie mocy wynikającej z wprowadzonych ograniczeń zgodnie z postanowieniami taryfy.

VII.4. Wymiana informacji związana z zarządzaniem ograniczeniami systemowymi odbiorców przyłączonych do sieci OSD

VII.4.1 Wraz z zatwierdzonym przez Prezesa URE planem wprowadzania ograniczeń odbiorców, OSD przekazuje OSP następujące informacje o odbiorcach objętych tym planem: numer pozycji w planie wprowadzania ograniczeń, nazwę i adres siedziby odbiorcy wraz z kodem pocztowym, REGON odbiorcy, nazwę i adres zakładu przyłączonego (punktu poboru paliwa gazowego), rodzaj wykonywanej działalności, moc umowną oraz wykaz punktów wyjścia z systemu przesyłowego OSP, z których dany odbiorca jest lub może być zaopatrywany w paliwo gazowe,

VII.4.2 OSD przekazuje OSP zawiadomienia o odłączeniu odbiorcy, objętego zatwierdzonym planem ograniczeń, od systemu dystrybucyjnego, w terminie siedmiu (7) dni od zaprzestania dostaw.

VII.4.3 OSD przekazuje OSP sumaryczne dobowe ilości paliwa gazowego zużywanego w poprzednim miesiącu przez odbiorców objętych planami wprowadzania ograniczeń do 10 dnia każdego miesiąca.

VII.4.4 W okresie obowiązywania ograniczeń wprowadzonych przez Radę Ministrów w trybie art. 56 Ustawy o zapasach, OSD przekazuje OSP do godziny 10 każdego dnia, ilości dobowe paliwa gazowego dla poprzedniej doby gazowej dla poszczególnych odbiorców objętych planem wprowadzenia ograniczeń.

VII.4.5 Dane, o których mowa w pkt VII.4.2 i pkt VII.4.3 będą przekazywane OSP w formie elektronicznej, w postaci plików o formacie określonym na stronie internetowej OSP.

IRiESD – Warunki korzystania, prowadzenia ruchu, eksploatacji i planowania rozwoju sieci		
data:	wersja	strona 27 z 27
zatwierdzono:		